

**LOSCHMIDT
LABORATORIES**

MODERNÍ BIOTECHNOLOGIE A JEJICH UPLATNĚNÍ V DLOUHODOBĚ UDRŽITELNÉM ROZVOJI

Doc. RNDr. Zbyněk Prokop, Ph.D.

Ústav experimentální biologie, obor Mikrobiologie

Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

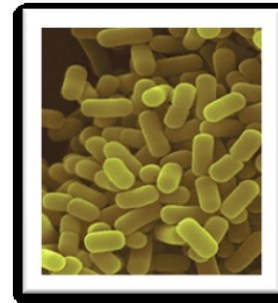
Brno

BIOTECHNOLIE

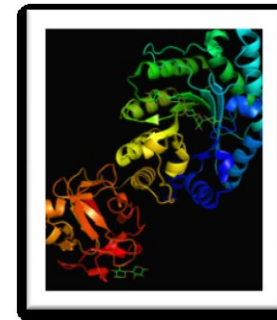
“**integrace přírodních věd a inženýrství** za účelem využití organismů, buněk nebo biomolekul k produkci nebo službám”

(European Federation of Biotechnology, 1989)

- **šedé** (mikrobiální)

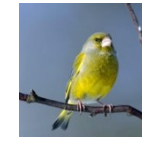
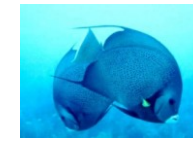
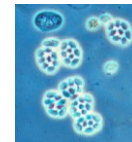
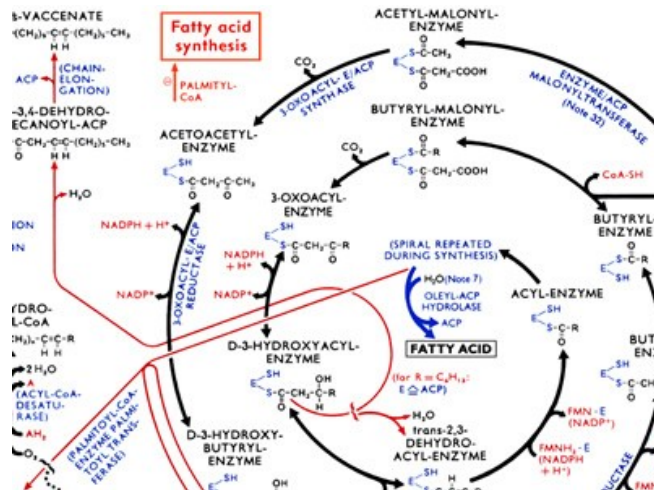

- **bílé** (enzymatické)

ENZYMY

- ❑ Co jsou to enzymy?
- ❑ K čemu slouží?

- **OXIDOREDUKTASY**- oxidace/redukce
- **TRANSFERASY** – přenos funkčních skupin
- **HYDROLASY** – hydrolytické štěpení
- **LYASY** – štěpení C-C, C-N a C-O vazeb
- **ISOMERASY** - racemizace, epimerizace
- **LIGASY** – tvorba nových C-C, C-N, C-S a C-O vazeb

ENZYMOVÉ TECHNOLOGIE

□ Jak je možné enzymy prakticky využít?

Potravinářství

Zemědělství

Chemie a farmacie

Ochrana prostředí

Textilní průmysl

Domácnost

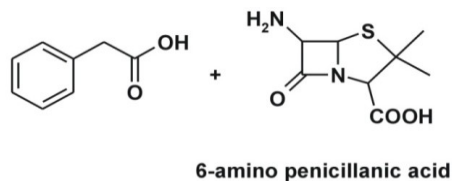
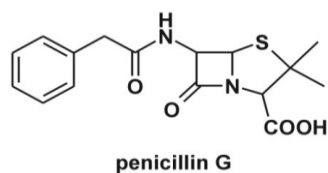
ENZYMY A DLOUHODOBĚ UDRŽITELNÝ ROZVOJ

- **Jaké výhody využitím enzymů získáme?**

- inovativní produkty a procesy – konkurenceschopné, splňující **kritéria dlouhodobě udržitelného rozvoje**

- “... rozvoj, který **uspokojuje současné potřeby aniž by ohrožoval možnosti budoucích generací uspokojovat jejich budoucí potřeby**” (WCED, 1987)
  - **šetrné k životnímu prostředí**
  - **ochrana neobnovitelných zdrojů**
  - **využití obnovitelných materiálů**
  - **recyklace odpadů**

ENZYMY A DLOUHODOBĚ UDRŽITELNÝ ROZVOJ

PŘÍKLAD: hydrolýza penicilinu G

Chemický proces (-40 C)

1000 t	penicilin G
160 t	amoniak
300 t	dimetylchlorosilan
800 t	<i>N,N</i> -dimetylanilin
600 t	fosfopentachlorid
4,200 m ³	dichlormethan
4,200 m ³	<i>n</i> -butanol

Biotechnologie (+30 C)

1000 t	penicilin G
45 t	amoniak
10,000 m ³	voda
1 t	ENZYM
	(1 \$/kg 6-APA)

ZDROJE ENZYMŮ

❑ Jak a kde vhodné enzymy získáváme?

❑ „**screening**“ mikroorganismů

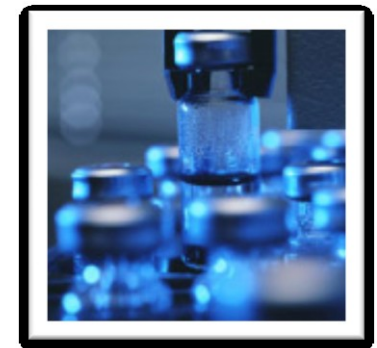
❑ (meta)genomové knihovny

❑ genové databáze

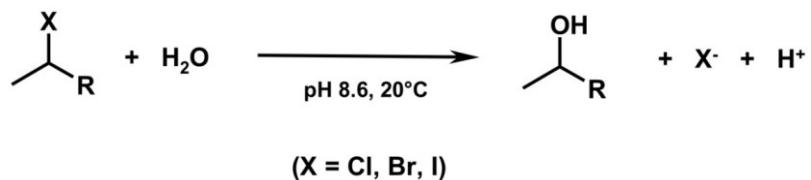

❑ proteinové inženýrství

LOSCHMIDTOVY LABORATOŘE

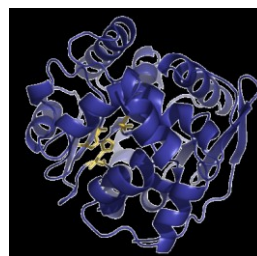
výzkum a vývoj halogenalkandehalogenas (HLDs)
pro biotechnologické aplikace

BIOKATALÝZA

BIOSENSING

BIODEGRADACE

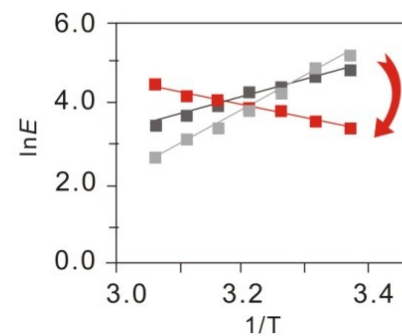
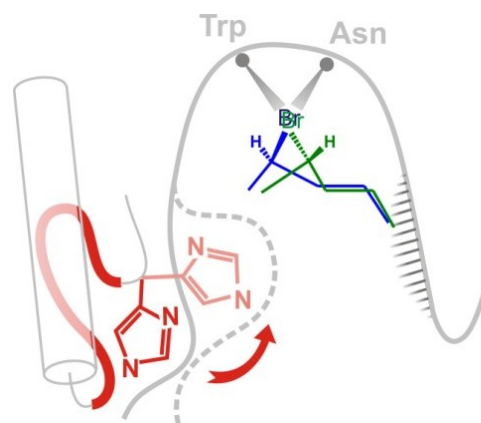

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

□ BIOKATALÝZA

- 2004: objev **stereoselektivity HLDs**¹
- 2010: vyřešen **mechanismus selektivity**²

Bradyrhizobium japonicum

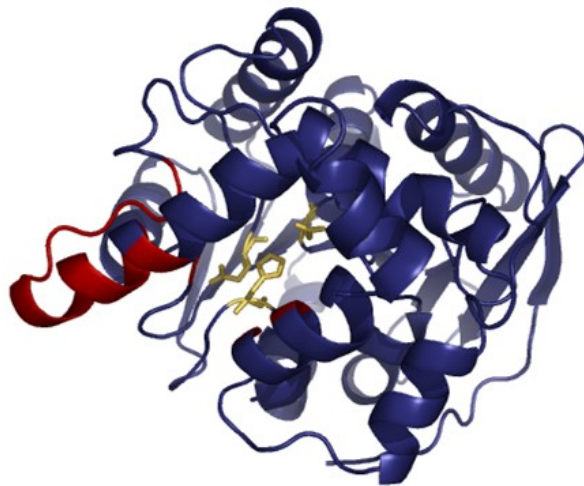

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

□ BIOKATALÝZA

- 2004: objev **stereoselektivity HLDs¹**
- 2010: vyřešen **mechanismus selektivity²**
- 2011: inženýrství **stereoselektivity³**

Bradyrhizobium japonicum

	E-hodnota	
	DhaA	DhaA06
etyl 2-hydroxypropionát	72	>200
2-heptanol	2	10

³ Koudelakova, T., Prokop, Z., Sato, Y., et al. .2011. (in preparation)

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

□ BIOKATALÝZA

- 2004: objev **stereoselektivity HLDs¹**
- 2010: vyřešen **mechanismus selektivity²**
- 2011: inženýrství **stereoselektivity³**
- **APLIKACE: farmaceutický průmysl**
  - DSM Pharma (Holandsko)
  - Zentiva, Sanofi-Aventis (Česká republika)

Bradyrhizobium japonicum

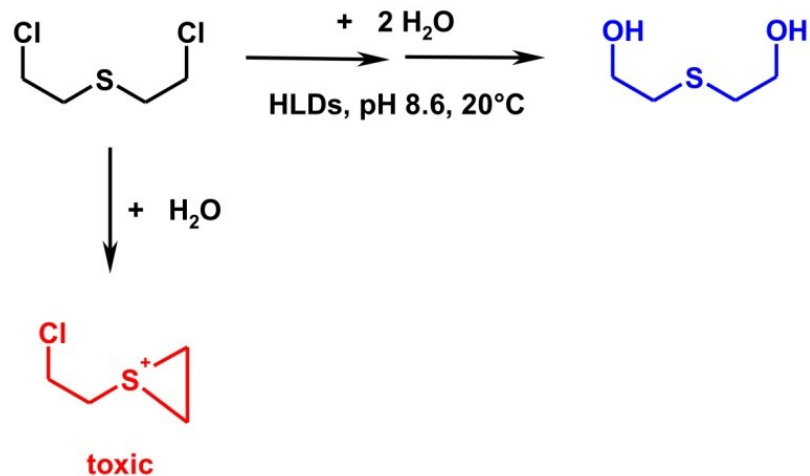
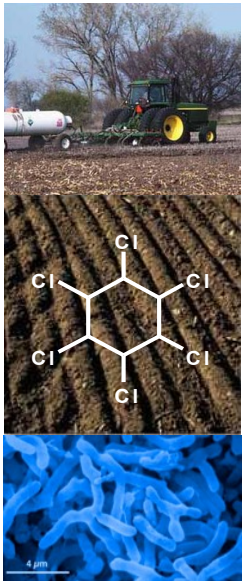
BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

□ BIOKATALÝZA

□ BIODEGRADACE

- 2005: objev aktivity s bojovými látkami^{4,5}

Sphingobium japonicum

⁴ Prokop, Z., Damborsky, J., Oplustil, F., Jesenska, A., Nagata, Y. 2005. WO 2006128390

⁵ Prokop, Z., Oplustil, F., DeFrank, J., Damborsky, J. 2006. Biotech. J. 1: 1370-1380

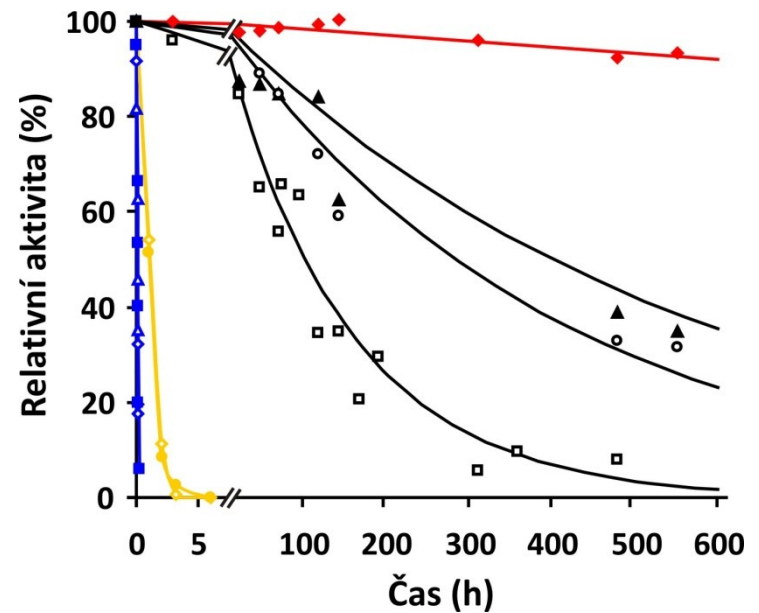
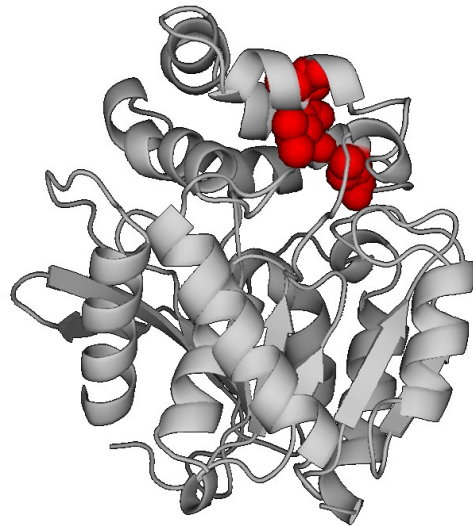
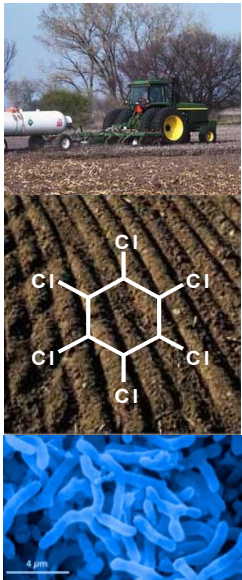
BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

□ BIOKATALÝZA

□ BIODEGRADACE

- 2005: objev aktivity s bojovými látkami^{4,5}
- 2011: inženýrství stability⁶

Sphingobium japonicum

⁶ Koudelakova, T., Chaloupkova, R., Brezovsky, J., Prokop, Z., et al. (in preparation)

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

❑ BIOKATALÝZA

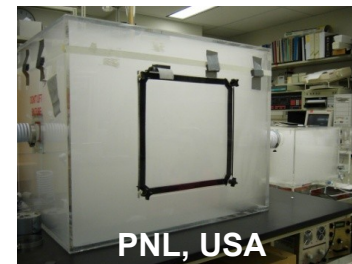
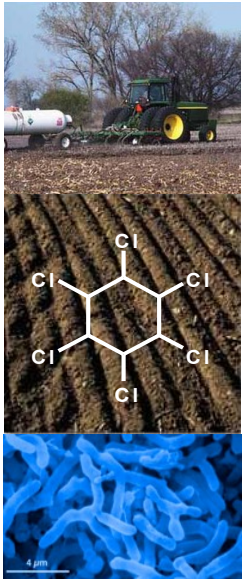
❑ BIODEGRADACE

- 2005: objev aktivity s **bojovými látkami**^{4,5}
- 2011: inženýrství **stability**⁶

▪ **APLIKACE: civilní obrana a vojenství**

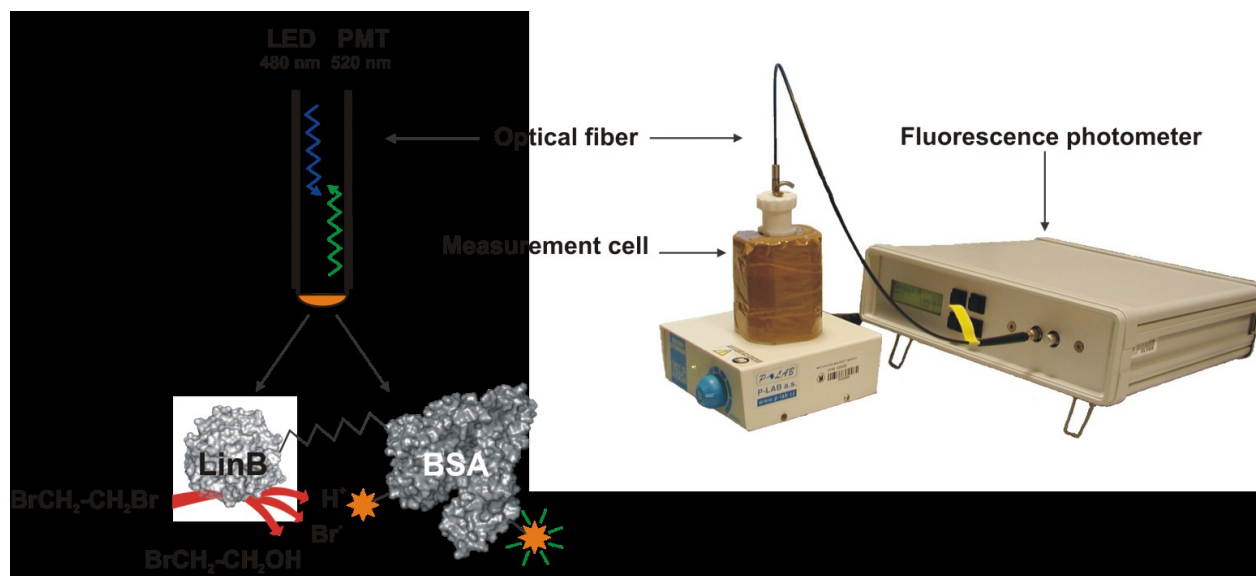
- VOP 026 Štenberk (Česká republika)
- DSTL (UK)
- Foster-Miller (USA)
- ITP Bundeswehr (Německo)
- Pacific Northwest Laboratory (USA)

*Spingobium
japonicum*

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

- ❑ BIOKATALÝZA
- ❑ BIODEGRADACE
- ❑ **BIOSENSING**
  - monitoring **environmentálních polutantů**⁷
  - detekce **bojových látek**⁸

⁷ Bidmanova, et al. 2010. *Analytical and Bioanalytical Chemistry* 398:1891–1898

⁸ Bidmanova, et al. 2010. *Chemické Listy* 104: 302-308

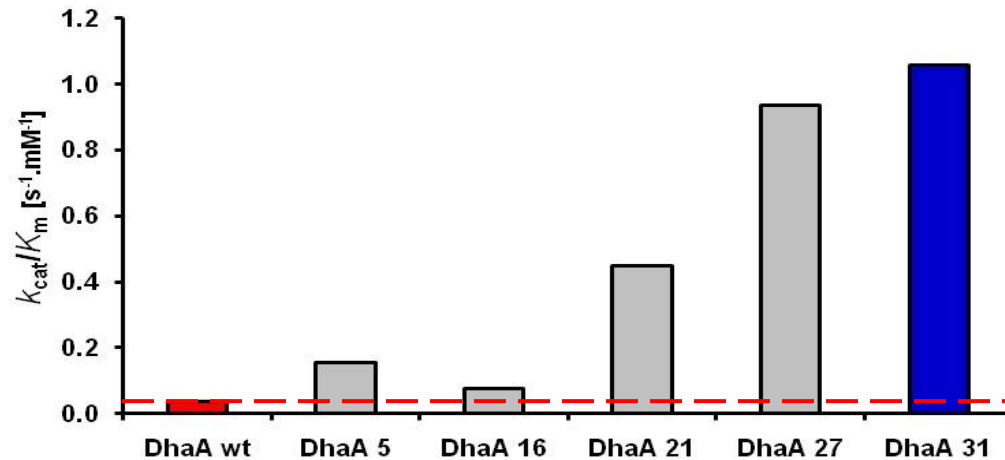
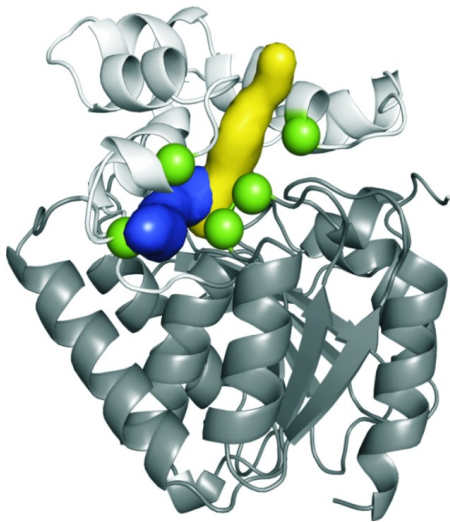
BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

❑ BIODKATALÝZA

❑ BIODEGRADACE

❑ **BIOSENSING**

- monitoring environmentálních polutantů⁷
- detekce bojových látek⁸
- inženýrství aktivity⁹

BIOTECHNOLOGICKÝ VÝZKUM A VÝVOJ

❑ BIODĚGRADACE

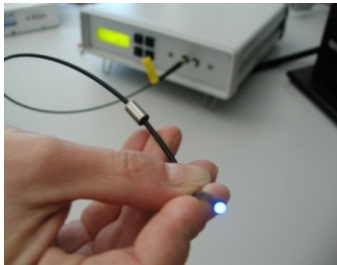
❑ BIOSENZING

❑ **BIOSENZING**

- monitoring environmentálních polutantů⁷
- detekce bojových látek⁸
- inženýrství aktivity⁹

▪ **APLIKACE: monitoring životního prostředí, civilní obrana a vojenství**

- TU Hannover (Německo),
- VUT Brno (Česká republika)
- Colorado State University a OptiEnz (USA)
- Photon System Instruments (Česká republika)

Loschmidtovy laboratoře MU

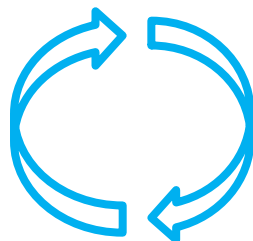
VÝZKUM

APLIKACE

VÝVOJ

VÝUKA

